

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.542/2014/20. szám

A Szegedi Ítéltábla a Kismarton Ügyvédi Iroda (dr. Kismarton Judit ügyvéd) által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a dr. Posgay Kázmér ügyvéd) által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)**. szám alatti székhelyű I. rendű, a dr. Óvári Judit ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű II. rendű és a dr. Posgay Kázmér ügyvéd) által képviselt **III.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében – melybe az I. rendű alperes pernyertessége érdekében a **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt **I.rendű alperesi beavatkozó.)** és a II. rendű alperes pernyertessége érdekében a dr. Jakab Tamás ügyvéd által képviselt **II.rendű alperesi beavatkozó** beavatkozott – a Szegedi Törvényszék 2014. január 20. napján kelt 13.P.20.518/2012/64. számú ítélete ellen a felperes részéről 71. és 72., II. rendű alperes részéről 67., míg I. rendű alperesi beavatkozó részéről 69. sorsszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban – melyben az I. és III. rendű alperesek 2. szám alatt csatlakozó fellebbezéssel éltek – meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az elsőfokú ítéletet az alábbiak szerint újraszövegezi:

Kötelezi az I. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 6.810.575,- (Hatmilliónyolcszáztízezer-ötszázhetvenöt) forintot és ezen összegből 2.810.575,- (Kettőmilliónyolcszáztízezer-ötszázhetvenöt) forint után 2011. szeptember 1. napjától 2013. június 30. napjáig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július hó 1. napjától a kifizetés napjáig pedig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

A fenti összegből a 2009. március 31. napjáig keletkezett károk megtérítésére az I. és III. rendű alperesek egyetemlegesen kötelesek, míg az ezen időpontot követően keletkezettek teljesítéséért a III. rendű alperes akkor köteles helytállni, ha a követelés az I. rendű alperessel szemben behajthatatlan.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Kötelezi az I. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000,- (Egyszázezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 500.000,- (Ötszázezer) forint, a II. rendű alperesi beavatkozónak 60.000,- (Hatvanezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 408.600,-

(Négyszáznolcezer-hatszáz) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket, míg 317.800,- (Háromszáztizenhétezer-nyolcszáz) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Kötelezi az I. rendű alperest, fizessen meg a Szegedi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására 117.033,- (Egyszáztizenhétezer-harminchárom) forint állam által előlegezett költséget, míg 91.955,- (Kilencvenegyezer-kilencszázötvenöt) forint állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) forint, a II. rendű alperesnek 150.000,- (Egyszázötvenezer) forint és a II. rendű alperesi beavatkozónak 30.000,- (Harmincezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperesi beavatkozót, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30.000,- (Harmincezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 170.400,- (Egyszázhetvenezer-négyszáz) forint le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket, míg a további 423.200,- (Négyszázhuszonháromezer-kettőszáz) forint le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Megállapítja, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó 8.000,- (Nyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték visszatérítésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

Az I. rendű alperesi kft. 2009. március 31-én átalakulás folytán jött létre a **(J)** Bt-ből. A jogelőd betéti társaság tagja a társaság megszűnéséig a III. rendű alperes volt, aki a jogutód I. rendű alperes ügyvezetője.

A felperes és az I. rendű alperes jogelődje között 2006. március 22-én szerződés jött létre, melyben az I. rendű alperes vállalta a felperes fogszabályozását. A beavatkozást végző **(orvos 1 neve)** fogorvos kezelési tervet készített, eszerint a felperes alsó metszőfogainak torlódását 1-1,5 év alatt végrehajtott kezeléssorozattal korrigálja. A kezeléssorozat a közölt időpontra, 2007 szeptemberére nem fejeződött be, és mivel az eredmény nem volt megfelelő, a felperes 2007 novemberében a szerződéstől elállt.

A kezelés tartama alatt a felperesnél több probléma merült fel. Először a füle környékén jelentkezett fájdalom, amely miatt 2007. május 7-én fül-orr-gégészeti vizsgálatát végezték el. A fül-orr-gégész a fogszabályozó kezeléssel hozta összefüggésbe a fájdalmakat. Az általa javasolt fogklinikai vizsgálaton állkapocs-ízületi gyulladást diagnosztizáltak, amelyet gyulladáscsökkentővel és izomlazítókkal kezeltek, egyben harapásemelő alkalmazását és állkapocs gyakorlatok végzését írták elő. A tünetek a terápia eredményeként néhány hét múlva enyhültek a bal oldalon, ugyanakkor a jobb oldalon kialakult azonos tünetek miatt további kezelésre szorult volna a felperes, melyet nem fogadott el.

Az I. rendű alperesi kezelési terv része volt a II. rendű alperes által elvégzett implantátum beültetés, melyre 2007. június 7-én került sor. Ezt követően a csont és a lágyrészek megfelelően gyógyultak. 2007 szeptemberében a beavatkozást végző **(orvos 2 neve)** az implantátumot felszabadította, arra

ideiglenes felépítmény került. A szájsebészeti beavatkozás időpontjában a felső metszők mintegy 8 mm-rel előrébb álltak, mint az alsók, a felperes az ajkait nem tudta összezárn.

Az I. rendű alperes által elvégzett beavatkozások következtében a felperes ajkai fogainak összezárásakor nem érték össze, közöttük körülbelül 8 mm-es rés maradt ellazult mimikai izomzat mellett. A felső közép vonal mintegy 2 mm-rel balra, az alsó pedig 2 mm-rel jobbra tolódott. A szemfogak szimmetria viszonyainál felül kisebb, alul nagyobb fokú eltolódás keletkezett. A felperes szájnyitása korlátozottá vált, arcizmai megkeményedtek, nyomásra érzékennyé váltak. Összességében nála erős fájdalom, szájszár alakult ki, amely miatt állandóan fájdalomcsillapítókat, izomlazítókat kellett szednie, illetőleg egyéb kezeléseken kellett részt vennie.

Az I. rendű alperesi kezelés kapcsán kialakult állapot egy újabb kezeléssorozattal – túlnyomórészt – korrigálható volt. Ennek érdekében el kellett távolítani a fogszabályozás során beépített implantátumot oly módon, hogy arra jelentős erőbehatást gyakoroltak, melynek eredményeként az azt körülvevő csontszövet az indokoltnál nagyobb mértékben elhalt. A rehabilitációs kezelés során két ép fogát ki kellett húzni, és újabb fogszabályozó eszközöket helyeztek fel a frontfogak helyzetének rendezése érdekében azért, hogy a fogsor megközelítőleg az eredeti állapotba visszahúzzható, a felperes harapása biztosított legyen, azaz fogsorai záródjanak, ajkait be tudja csukni.

A rehabilitációs kezelés 2011. december hónapban befejeződött, a felperes állapotában további javulás már nem várható. Újabb fogszabályozó kezelések számára nem ajánlottak a kialakult állkapocs-ízületi anatómiai problémákra tekintettel. A helyreállító kezelések eredményeként állapota végleges és stabil, kielégítő funkcionális és esztétikai eredménnyel, mely az I. rendű alperesi kezelés előtti állapothoz közelít.

Az I. rendű alperes által végzett beavatkozások alatt a felperes megfelelően táplálkozni nem tudott, huzamosabb ideig pépes ételeket étrend-kiegészítőket fogyasztott. Táplálkozási korlátozottsága a rehabilitációs kezeléseken alatt is fennállt, azonban étkezése az eltelt évek alatt folyamatosan rendeződött.

A jelenleg is alkalmazott készülékek miatt számára speciális fogkefék használata indokolt. Két ép fogának eltávolításával foghiánya alakult ki, valamint elhalt a felső egyes foga, ami emiatt elszíneződött.

A felperes élete az I. rendű alperes által elvégzett beavatkozások következtében gyökeresen megváltozott, korábbi életvitelét folytatni nem tudta. Társas kapcsolatai fellazultak, mivel életét az orvosi beavatkozás és ahhoz kapcsolódó problémái, fájdalmai töltötték ki. Miután helyreállító gyógykezelését **(város 1 neve)**-en senki nem vállalta, **(város 2 neve)**-re költözött, emiatt kialakított baráti kapcsolatai megszakadtak, és munkahelyet kellett változtatnia. Korábbi szakmai elképzelései, esetleges külföldi tanulás, illetőleg munkavállalás lehetősége elveszett és csak a korábbtól eltérő munkakörben tudott tovább dolgozni. A kezeléseken alatti fájdalmak, és ennek következtében kialakult életkörülményei lelkiileg megviselték, különösen az, hogy arca a beavatkozás eredményeként eltorzult. Pszichés problémái miatt szakorvosi ellátásra szorult.

A felperes módosított keresetében mindösszesen 5.107.068,- forint vagyoni és 7 millió forint nem vagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az I. és II. rendű alpereseket, míg a III. rendű alperes helytállási kötelezettségét arra az esetre kérte megállapítani, ha az I. rendű alperes a kötelezettségét nem teljesíti. A hibás teljesítéssel összefüggésben vagyoni kárát jövedelemkiesésben, a gyógyszerekre, valamint a speciális ételmezésre fordított kiadásokban, a szájsebészeti beavatkozás és a helyreállító kezelések költségeiben, a szakértői díjban, továbbá az utazási költségekben jelölte meg.

Nem vagyoni kártérítés iránti igényét arra alapította, hogy a beavatkozással és az emiatt szükségessé vált rehabilitációs kezeléssel összefüggésben élete negatív irányban jelentősen megváltozott. Kiemelte, a káresemény 22 és 29 éves kora között történt, amely általában az emberek életében a

legboldogabb időszak. Az I. rendű alperes hibás teljesítése egész életét megváltoztatta, szakmai karrierjét, külföldi tanulási és munkalehetőségét meggátolta. Akkori párkapcsolata tönkrement, labilissá, túlérzékennyé vált, életére a mai napig hatással van a beavatkozás és az azt követő helyreállítási folyamat.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. és III. rendű alperesek hivatkoztak arra, hogy a felperes állapota nem végleges. Állították, az I. rendű alperes hibás teljesítése diagnosztikai hibára, valamint a felperes közrehatására vezethető vissza. Érvelésük szerint a rehabilitációs kezelések során több orvos eljárását feleslegesen vette igénybe, melyek a gyógyulási folyamatot lassították és növelték a költségeket.

A II. rendű alperes állítása szerint az általa végzett szájsebészeti beavatkozás és a felperes kialakult állapota között nincs okozati összefüggés. Kiemelte, az I. rendű alperes feladata volt a kezelési terv elkészítése, annak módosítását a II. rendű alperes nem kezdeményezhette. Állította, az I. rendű alperessel a szájsebészeti beavatkozáshoz szükséges konzultáció megtörtént. Egyidejűleg kérte az egyetemleges marasztalás mellőzését.

Az I. rendű alperesi beavatkozó érdemi nyilatkozatot nem tett.

A II. rendű alperesi beavatkozó a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a szájsebészeti beavatkozás nem áll okozati összefüggésben a felperes kialakult állapotával.

A Szegedi Törvényszék 13.P.21.665/2008/138. számú jogerős részítéletével és végzésével kötelezte az I. rendű alperest, fizessen meg a felperesnek 514.000,- forintot és ennek törvényes mértékű késedelmi kamatait, mely kötelezettség teljesítéséért az I. és a – jelenlegi számozás szerint – III. rendű alperes 2009. március 31-ig egyetemlegesen, míg ezt követően a III. rendű alperes akkor köteles helytállni, ha a követelés az I. rendű alperessel szemben behajthatatlan. Egyidejűleg a pert több alperessel szemben idő előttiségre hivatkozással megszüntette. Határozatának indokolása szerint a felperes és az I. rendű alperes között vállalkozási szerződés jött létre fogszábelőzítésre. Az I. rendű alperesi vállalkozó a szerződést hibásan teljesítette, miután helytelen kezelési tervet kezdett megvalósítani, az ugyanis magában rejtette a frontfogak előretolódásának lehetőségét a felperes anatómiai adottságai, állkapocscsontjának felépítése és mérete miatt. Álláspontja az volt, kellő gondosság mellett fel ismerhette volna a beavatkozás megkezdésekor már kialakult állkapocs-ízületi funkció elváltozását. Mivel pedig a beteg tájékoztatás nem volt kellően dokumentált, nem állt rendelkezésre írott anyag a kezelés pontos menetéről, a várható következményekről, a lehetséges szövődményekről. Megállapította továbbá, hogy a folyamat alatt a beavatkozásokat, kezeléseket végző más orvosokkal az I. rendű alperes részéről a konzultáció elmaradt, ahogyan a gondos állapotfelmérés, az elemzés és a közös megbeszélés is a dentális implantáció előtt. Utalt arra, hogy a hibás teljesítés tényének megállapításán túl a felperes kártérítési igénye a vagyoni és nem vagyoni kár tekintetében a részítélet meghozatalakor nem volt elbírálható, mert a felperes állapota ekkor még nem volt végleges.

A folytatódó eljárásban a felek és a II. rendű alperesi beavatkozó nyilatkozataikat fenntartották.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. és II. rendű alpereseket 7.014.724,- forint és ennek 2012. február 22-től a kifizetésig járó törvényes mértékű kamatai megfizetésére. Megállapította, hogy a kötelezettség teljesítéséért 80-20 %-ban kötelesek helytállni az I. rendű alperesre terhesebb mértékben, továbbá azt, hogy az I. rendű alperest terhelő, 2009. március 31-ig keletkezett

kötelezettség teljesítéséért az I. és III. rendű alperesek egyetemlegesen, míg az ezen időpontot követően keletkezett kötelezettség teljesítéséért a III. rendű alperes akkor köteles helytállni, ha az I. rendű alperessel szemben a követelés behajthatatlan. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában – visszaulva a jogerős részítéletben foglaltakra – megállapította, hogy az I. rendű alperes hibás teljesítése folytán köteles helytállni a felperes következményi kárai, valamint a tapadó károk vonatkozásában is. Hivatkozva a Ptk. 318. § (1) bekezdésére, valamint 355. § (1) és (4) bekezdéseire, a felperes követelését részben találta alaposnak. Az igényelt jövedelemkiesést kizárólag a kezelés kapcsán kialakult állapota miatt igénybe vett táppénzes időszakban kiesett 224.000,- forint erejéig találta alaposnak. A gyógyszerek, valamint a helyreállító kezelés költségeinek, továbbá a II. rendű alperes díjának megtérítésére irányuló követeléseket teljes egészében, míg a speciális étrendre fordított kiadásokra vonatkozót túlnyomó részben, 240.000,- forint erejéig fogadta el.

A felperesnek járó nem vagyoni kártérítést 4.000.000,- forintban állapította meg. E körben értékelte a tanúvallomásokot és a szakértői véleményeket, ezek alapján a felperest ért fizikai és pszichés hátrányokat, azok mértékét, személyiségi jogainak sérelmét. Figyelembe vette ugyanakkor azt is, hogy nem zárható ki a további javulás lehetősége.

A Ptk. 344. § (1) és (3) bekezdésére hivatkozással kifejtette, az I. és II. rendű alperesek közösen okoztak kárt a felperesnek, felelősségük mértéke azonban nem azonos. A II. rendű alperes felelősségét abban látta, hogy bár nyilatkozata szerint a felperes folyamatosan panaszkodott állkapocsízületi fájdalmakra, a szájnyitás nehézségére és az esztétikai megjelenésében bekövetkezett negatív változásokra, az I. rendű alperesnek ezeket a problémákat mégsem jelezte, tőle konzultációt nem kért.

Az ítélet ellen a felperes, a II. rendű alperes, valamint az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezést, míg az I. és III. rendű alperesek csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.

A felperes fellebbezése – tartalmában – az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és az alperesek egyetemleges, kereseti kérelem szerinti marasztalására irányult. Álláspontja szerint kellően bizonyította jövedelemkiesését, mind az állapota, fájdalmai miatti 4 órás munkavégzés, mind a szabadságolások kapcsán. Utalt a kezeléssel kapcsolatos 490.000,- forintos utazási költségeinek felmerülésére is, melyet az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott.

A nemvagyoni kártérítés mértékével összefüggésben kiemelte párkapcsolati problémáit, ugyanakkor kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette tekintetbe azt a tényt, hogy bár javulhat – a szakértői vélemény szerint – pszichés állapota, de továbbra is éjszakai sánt kell viselnie és fogsora 2 mm-rel még mindig előrébb áll, így arckaraktere véglegesen megváltozott. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte kellőképpen külföldi munkavégzésének a hibás kezelés miatti elmaradását, az ezzel elvesztett lehetőségeket, valamint hogy figyelmen kívül hagyta a gyógyulási folyamat elhúzódását. Összességében alábecsülte az általa elszenvedett hátrányokat. A kamatfizetési kötelezettség kezdőidőpontjaként 2006. március 29. napját kérte meghatározni. A javára megítélt perköltséget ugyancsak alacsonynak tartotta.

A II. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását, másodlagosan marasztalása arányának csökkentését kérte. Indokolása szerint a 2011. április 19-én kelt szakértői vélemény egyértelműen rögzíti, hogy az általa végzett beavatkozás indokolt és a szakmája szabályainak megfelelő volt. Továbbra is fenntartotta azon állítását, hogy az I. rendű alperes és közte a konzultáció kezdeményezése – ahogy azt a szakértő is megállapította – az I. rendű alperes, mint a teljes kezelést irányító orvos feladata lett volna. Kiemelte, annak tudatában végezte el a műtetet, hogy annak időpontja fogszabályozási szempontból megfelelő, miután már oldalirányú testes mozgásra nem lesz szükség. Megjegyezte,

hogy a fogszabályozási koncepciót és folyamatot a szájsebész nem bírálhatja felül, hisz a dentális implantáció a kezeléssorozat egyik fázisa. További álláspontja szerint a marasztalási mérték szakkérdés, melyre azonban – felhívás hiányában – a szakértő nem nyilatkozott. Sérelmezte, hogy a felperes olyan jövedelemkiesést és gyógyszerköltséget is érvényesít, amely a több hónapos gnathológiai kezelés alatt merült fel, és ami állapotának javulását nem segítette elő, valójában a panaszok elhúzódását eredményezte. Ezt a kirendelt szakértő alapeljárásbeli szakvéleménye is megerősítette (2009. április 21.). Kérte figyelembe venni, hogy a szakértő több alkalommal nyilatkozott az alkalmazott gnathológiai kezelés nem megfelelő voltáról, amely miatt a gnathológusnak kifizetett 1.000.000,- forintos igény csak vele szemben érvényesíthető. A szájsebészeti beavatkozással összefüggésben kifejtette, tény, hogy az általa beépített implantátumot utóbb eltávolították, azonban arra nem a szakszerűtlen beültetés, vagy szakmai hiba miatt került sor, hanem az I. rendű alperes hibás teljesítése folytán. A nem vagyoni kártérítés körében megítélt összeget eltúlzottnak tartotta.

Az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezésében a nem vagyoni kártérítés összegének 1 millió forintra történő leszállítását kérte. Álláspontja szerint a megítélt összeg eltúlzott, figyelemmel a fogorvosi beavatkozások jellegére. Hangsúlyozta, a felperes esetében maradandó egészségkárosodás nem következett be, állapota javult mind fizikai, mind pszichés szempontból. Nem vitatta, hogy az elhúzódó kezelések számára nyilvánvalóan többletfájdalmat és megterhelést okoztak, azonban kiemelte, hogy a fogszabályozás a többi egészségügyi, illetve fogorvosi beavatkozáshoz képest speciális kezelési folyamat, legideálisabb esetben is évek szükségesek ahhoz, hogy az véglegesen lezáruljon, következésképpen a kezelésekkal töltött teljes időszakot nem lehet az alperesek terhére értékelni.

Az I. és III. rendű alperesek csatlakozó fellebbezése az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és egyes kártérítési részösszegek leszállítására irányult. Nem vitatták a jövedelemkiesés részeként a táppénzes időszakkal összefüggésben megítélt 224.000,- forintot, valamint a gyógyszerköltség 40.000,- forintos összegét. A speciális étrenddel kapcsolatban azonban előadták, a megítélt összeg nem bizonyított, az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy amennyiben a felperes pépes ételeket evett, nyilván más, hagyományos ételeket nem fogyasztott, így ez valójában költségmegtakarításként jelentkezik.

Az utólagos rehabilitációs kezelések körében a fogorvosi gyakorlatban is kialakult árakat figyelembe véve a bíróság által megállapított 2.553.000,- forint költségigényből a **(orvos 3 neve)** részére kifizetett 1.000.000,- forintot tartottak elfogadhatónak.

Hivatkoztak továbbá a jogerős részítéletnek az I. rendű alperest 514.000,- forint tőkében és járulékaiban marasztaló rendelkezésére, melynek kapcsán az elsőfokú bíróság által megítélt összeget ennyivel csökkenteni kellett volna, azt a felperes ismételtén nem követelheti. A nem vagyoni kártérítési igényt legfeljebb 2.000.000,- forint erejéig ismerték el. Indokolásuk szerint időközben a felperes állapotában javulás következett be, így az elsőfokú bíróság által megállapított mérték eltúlzott a kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében – tartalma szerint – az elsőfokú ítélet fellebbezésével nem érintett részének helybenhagyását kérte. Fenntartva korábbi nyilatkozatait hangsúlyozta, végállapota nem teljes gyógyulást és nem az eredeti állapot helyreállítását, hanem csupán javulást eredményezett, azonban 5-10 évig még folyamatosan sint kell használnia. A II. rendű alperes fellebbezésével összefüggésben kifejtette, az orvos maga felel az általa végzett beavatkozásért, függetlenül attól, hogy ez egy kezelési terv része volt-e. Kiemelte, a II. rendű alperes számára is nyilvánvaló kellett legyen, hogy a fogak státusza nem megfelelő, az implantátum beültetését – konzultáció nélkül – mégis elvégezte, ezzel sérült az elvárható gondosság elve. Kérte ugyanakkor

figyelembe venni, hogy az alperesek a felmerült költségeket soha nem kifogásolták, egyben hangsúlyozta, e körben eleget tett bizonyítási kötelezettségének. Megjegyezte, az I. és II. rendű alperesek mulasztásának hiányában e költségek fel sem merültek volna. A nem vagyoni kár felmerülését pedig a szakértői vélemény támasztotta alá. Azzal a beavatkozói állásponttal kapcsolatosan, hogy a kezelésekkal eltöltött éveket nem lehet az alperesek terhére írni, mivel a hibátlan kezelés is hosszabb időt vett volna igénybe, kifejtette, a szakmai szabályok szerinti kezelés esetén személyisége nem változott volna meg, nem szenvedett volna annyit, egy év alatt kialakulhatott volna a kifogástalan állapot. Végül hangsúlyozta, a becsatolt fényképfelvételeken is látszik, hogy a kezelés során kialakult állapot speciális étkezést tett szükségessé, hiszen attól, hogy metszőfogai 8 mm-rel előrebb álltak, enni nem lehetett.

A II. rendű alperesi beavatkozó, csatlakozva a II. rendű alperes fellebbezéséhez, a vele szemben előterjesztett a kereset elutasítását tartotta indokoltnak.

Az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezése **alaptalan**, a felperes fellebbezése, valamint az I. és III. rendű alperesek csatlakozó fellebbezése **részben**, míg a II. rendű alperes fellebbezése **teljes egészében alapos**.

Az elsőfokú bíróság 13.P.21.665/2008/138. számú jogerős részítéletével megállapította az I. rendű alperes kártérítési felelősségét, így a jelen eljárásban lényegi szerepet a II. rendű alperes felelősségének kérdése, továbbá a felperes vagyoni és nem vagyoni kárigényének tételes és összecszerű meghatározása kapott.

A jogerős részítélet a felperes és az I. rendű alperes jogviszonyát vállalkozási szerződésnek minősítette, melyet a vállalkozó hibásan teljesített. A hibás teljesítés (Ptk. 305. § (1) bekezdés), mint szerződésszegés nem elsősorban a materiális értelemben vett hibás dolgot (terméket) jelenti, hanem azt, hogy az adott szerződés keretei között valamelyik fél vállalt szolgáltatása nem felel meg a követelményeknek. Hibás teljesítés bármilyen szerződéstípus keretei között megvalósulhat, így az egészségügyi szolgáltatási jogviszonyban is.

A perbeli esetben – függetlenül attól, hogy a beteg magánrendelésen vagy társadalombiztosítással finanszírozott ellátásban vett részt – a felperes és az I.-II. rendű alperesek között egészségügyi szolgáltatás nyújtására irányuló, a Ptk-ban nem nevesített atipikus, ún. kezelési szerződések jöttek létre, melyek alapján az I. rendű alperes fogszabályozást, a II. rendű alperes pedig – az I. rendű alperes által vállalt fogszabályozás részeként – implantátum beültetését vállalta. A szerződés részévé vált az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek (Eütv.) mind az egészségügyi szolgáltató mind az azt igénybe vevő fél kötelezettségeire és jogaira vonatkozó rendelkezése, amely jogszabály szolgáltatásként a beteg egészségi állapotának kedvező alakítása érdekében végzett kezelési-ellátási tevékenységet határozza meg a gyógykezelésben résztvevő egészségügyi személyzet, így elsősorban az orvosok kötelezettségeként. Ennek a kötelezettségnek a megsértése – megszegése – önmagában jogellenes. Az Eütv. 77. § (3) bekezdéséből következően a felperes ellátása során az alpereseknek az elvárható gondosság, a szakmai és etikai szabályok, illetőleg irányelvek betartásával kellett eljárnia. Az egészségügyi szolgáltatási jogviszonyban az orvos gyógyító tevékenysége során tehát a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általában elvárható magatartására az Eütv-ben foglalt gondossági mérce az irányadó, ezért jelen esetben is ennek alapján kellett vizsgálni – a jogerős részítéletre tekintettel most már kizárólag – a II. rendű alperes érintett tevékenységét. Az Eütv. adja meg tehát a szerződéses teljesítés zsinórmértékét, ehhez képest kell minősíteni a II. rendű alperes teljesítését.

A bírói gyakorlat szerint a felperesnek elegendő azt bizonyítania, hogy az alperes egészségügyi szolgáltatása során, annak kapcsán kár érte, míg az alperesnek a felróhatóság alóli kimentés körében

azt kell igazolnia, hogy az ellátás során az Eütv-ben meghatározott gondossági mércének eleget tett, a szakmai, etikai szabályok és irányelvek betartásával járt el, az egészségkárosodás nem a kezelési hiba miatt következett be, illetve attól függetlenül is előállott volna. Ez tartalmilag azt jelenti, hogy nem csak az Eütv. szerinti zsinórmértéknek megfelelő kezelés vezethet a felelősség alóli mentesüléshez, hanem az is, ha az egészségügyi szolgáltatási jogviszonyban résztvevő személyzet szakmailag egyébként nem megfelelő kezelésével nem áll adekvát és jogilag releváns oksági kapcsolatban a bekövetkezett hátrány (eBDT2013. 2841. számú döntés). Ellenben a szolgáltató felróható kötelezettségszegése és ezzel okozati összefüggésben kártérítési felelőssége akkor is megállapítható, ha a károkozás során egyébként valamely nevesített szakmai szabályt nem sértett (eBDT2009. 1944. számú döntés). A felperes az eljárás során bizonyította, hogy fogszabályozás során – mely komplex folyamatnak részét képezte az implantátum beépítése is –, azzal összefüggésben őt kár érte.

Az Eütv. 13. § (1) és (2) bekezdése alapján a fogszabályozás, mint egészségügyi szolgáltatás részeként a felperest megillette az a jog, hogy egyéniesített formában teljes körű tájékoztatást kapjon – egyebek között – a javasolt beavatkozásról, annak menetéről, az egyes fázisokban elvégzendő szükségszerű beavatkozásokról, jogosult volt emellett az egészségi állapota által indokolt, megfelelő egészségügyi ellátás igénybevételére (Eütv. 7. § (1) bekezdés), míg az alperesek oldalán a felperest megillető jogok biztosítása kötelezettségként jelentkezett. Ez az egyes alperesek vonatkozásában – többek között – azt jelentette, hogy az I. rendű alperes köteles volt megfelelően tájékoztatni a felperest a kezelési tervről, annak menetéről, így arról is, hogy szájsebészeti beavatkozás szükséges az elérni kívánt célhoz. Ez nyilvánvalóan magában foglalta azt is, hogy az alperesek a komplex egészségügyi ellátás biztosítása érdekében egymással konzultáljanak, nevezetesen, az I. rendű alperes orvosa az általa elkészített kezelési terv részeként indokoltnak tartott szájsebészeti beavatkozás esedékessé válásáról értesítse a II. rendű alperest. Arra helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az alperesek között ez elmaradt, megtörténte nem bizonyított, tévedett viszont abban, hogy e körben a II. rendű alperes mulasztását megállapíthatónak találta.

A II. rendű alperesi fellebbezésben kifejtett jogi érvelés kapcsán az ítéletáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a II. rendű alperes beavatkozása és a felperest ért kár között az okozati összefüggés fennáll-e. Az ítéletábla a szakértő személyes meghallgatását rendelte el, mivel a szakvélemény nem rögzítette egyértelműen, hogy a szájsebész a kezelés során sértett-e bármiféle szakmai elvet, a fogbeültetést a fogszabályozó orvos által kért időben – további eljárás nélkül – azt elvégezhetette-e. A szakértő tárgyalási előadása alapján az ítéletábla egyértelműen megállapította, hogy az I. rendű alperes orvosa által készített kezelési tervnek kezdettől fogva része volt implantátum beültetése, melyre akkor kerülhetett sor, amikor annak sebészeti feltételei az adott időpontban fennálltak. A II. rendű alperesnek az volt a feladata, hogy a fogszabályozó szakorvos által kialakított fogívnek megfelelően helyezze be az implantátumot és a felépítményt. Arra azonban nem volt sem jogosult, sem kötelezett – megfelelő, speciális szakértelem hiányában –, hogy a fogszabályozást végző szakorvos által kialakított kezelési tervet értékelje vagy felülbírálja. Mivel a fogszabályozási tervet az I. rendű alperes határozta meg, neki kellett volna kezdeményeznie a II. rendű alperessel azt a konzultációt, ha szükségesnek látja az implantáció elvégzését.

Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperes kártérítési felelősségét abban látta, hogy már a szájsebészeti műtét elvégzése előtt, majd azt követően is tapasztalható volt a felperes fogai állásában bekövetkezett jelentős negatív változás, ennek ellenére további vizsgálatokat, szélesebb körű konzultációt nem kért a fogszabályozást végző orvostól, őt a felperes panaszairól nem tájékoztatta. Az ítéletábla azonban a másodfokú eljárás során meghallgatott szakértő nyilatkozata alapján nem találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság megállapítását. A célzottól eltérő eredményeket az I. rendű alperes orvosának kellett rendszeres kezelése, ellenőrzései alkalmával – már csak

szakképzettségéből és az általa meghatározott komplex kezelési módból adódóan is – észlelnie, így az esetleges konzultáció kezdeményezése is az ő kötelezettsége lett volna. Az ennek elmulasztásából eredő károkért a II. rendű alperes felelőssége nem áll fenn. Egyebekben az a szakértő meghallgatása során az is egyértelművé vált, hogy a II. rendű alperes által beépített implantátumra többféle tengelyállású felépítmény helyezhető fel, a fogszabályozás során a fogsor végleges állapotához képest az implantátum tengelyállása is módosítható. Következésképpen az implantációval nem változott a kezelési terv, annak beültetése nem határozta meg a fogsor tengelyállását, az utóbb változtatható a kívánt végeredmény elérésének érdekében, ami szintén azt erősíti, hogy a II. rendű alperes a beavatkozást, ha annak sebészi feltételei megvoltak, elvégezhette.

Az eljárás szakértő 2009. április 20-án kelt szakvéleménye egyértelmű atekintetben, hogy a fogszabályozást végző orvos eljárása alatt elért végeredmény nem a II. rendű alperes által beültetett implantátum következménye, azzal oksági kapcsolatban nem áll, kezelése során semmilyen szakmai szabályt, elvárást nem sértett. Feladata az volt, hogy igazodjon a kezelési tervhez, és amennyiben ehhez a saját szakmai szakismeretei szerinti körülmények megfelelőek, vagyis a sebészi feltételek adóttak, a beépítést végezze el a fogszabályozás folyamatában akkor, amikor azt a fogszabályozó szakorvos meghatározta. A II. rendű alperesnek pedig a beavatkozás elvégzésének időpontjában megvolt az indikációja és a diagnózisa is ahhoz, hogy az implantátumot behelyezze (Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.542/2014/17. számú jegyzőkönyv 2. oldal, **(szakértő neve)** szakértő nyilatkozata). Ezzel ellentétes megállapítást a kirendelt szakértő korábbi szakvéleménye sem tartalmaz. Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperest ért károk és a II. rendű alperes beavatkozása között nincs okozati összefüggés, így a Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott konjunktív feltételek hiányában kártérítési felelősség nem terheli. A hátrányok kizárólag az I. rendű alperes orvosának felróható kezelése kapcsán keletkeztek, következésképpen a felperes kárainak megtérítésére 100%-ban ő köteles.

A felperesi fellebbezés kapcsán egyebekben utal a bíróság arra, nincs jogszabályi lehetőség a III. rendű alperes I. rendű alperessel való egyetemleges marasztalására, e körben az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. (Gt.) vonatkozó rendelkezéseire, az ítéltábla az ezzel összefüggő elsőfokú ítéleti rendelkezéssel és indokolásával mindenben egyetért.

A felperest megillető kártérítés mértékének (Ptk. 355. § (1), (3) és (4) bekezdés) meghatározása során abból kellett kiindulni, hogy a kártérítésnek egy konkrét társadalmi és élethelyzetben kell betöltenie reparációs funkcióját, a károkozó azonban nem kötelezhető a már bekövetkezett kárból nagyobb rész viselésére, mint ami a terhére róható. A károsult pedig kárenyhítési kötelezettsége körében köteles mindent megtenni annak érdekében, hogy a már bekövetkezett hátrányos következményeket csökkentse. A kártérítési kötelezettség a teljes kár megtérítését jelenti, azonban a méltányosság és – a másik oldalról – a mértékletesség mindig vezérlő elve a mérték megállapításának. A vagyoni kártérítés körében éppen ezért csak azokat az indokolt költségeket lehet figyelembe venni, amelyek a káreseménnyel szükségképpen okozati összefüggésbe hozhatók. Mindezek előrebocsátása után a fellebbezésekkel érintett tételek tekintetében az ítéltábla az alábbiakat fejt ki:

Jövedelemkiesés

Ekörben az elsőfokú bíróság a felperes által érvényesített 1.063.366,- forintból kizárólag a táppénzzel összefüggő jövedelemkiesést tartotta megalapozottnak és azt 224.000,- forintban állapította meg. Evonatkozásban a felperes részéről érkezett fellebbezés a keresetnek megfelelő marasztalás iránt.

A jövedelemkiesés körében a felperes 2008. január 1. és 2011. május 31. közötti időszakra

érvényesítette a munkabérekiesésből adódó kárát, melyet 1.005.935,- forintban jelölt meg. Ennek bizonyítására csatolta 2007. márciusi, valamint 2011. márciusi jövedelemigazolását. Eszerint 2007 márciusában bruttó jövedelme 75.400,- forint volt, mely a járulékok és adók levonása után 60.350,- forintot tett ki, míg 2011. március hónapban adóköteles jövedelme 47.000,- forint, nettó összegét tekintve 38.775,- forint.

A felperesnek etekintetben az eredményes perléshez első lépésben azt kellett bizonyítania, hogy jövedelemkiesése a kárát okozó beavatkozásokkal, valamint a helyreállító kezelésekkel összefüggésben, illetőleg ezek ideje alatt, ezek kapcsán előállott egészségi állapotára figyelemmel következett be. Ennek alátámasztására csatolta munkáltatójának igazolását (134. szám). Eszerint 2007 közepe táján a felperes munkavégzési teljesítménye, munkabírása és személyisége egészségi problémái miatt megváltozott. Állandó fájdalmai, arcizomgörcsei, szájzára miatt nem tudott koncentrálni, kommunikációja jelentős mértékben beszűkült, sírási kényszer, levertség jellemezte. Sokszor elkérte magát munkaidő alatt orvosi ellenőrzés és vizsgálat céljából. 2007 végére már olyan mértékben jelentkeztek a munkavállalására és teljesítményére negatív módon ható problémái, hogy 2008. január 1-jétől a munkáltató csak 4 órás munkakörben foglalkoztatta tovább. Tekintettel egészségi állapotára és az ebből adódó orvosi beavatkozások szükségességére, azok jellegére, hatásaira, munkaköre is megváltozott, ezért – egészségügyi, rehabilitációs kezelése miatt – a budapesti irodában adminisztrációs tevékenységet, illetve áru átvételt és kiadást végzett, állapotromlása miatt ezt a munkakört tudta az elvárthoz képest megfelelően betölteni.

A munkáltatói igazolásban foglaltakat orvosszakmai szempontból is alátámasztotta a folytatódó eljárásban szerzett szakértői vélemény, amely szerint 2008. év elején került eltávolításra a korábbi fogszabályozó készülék a rehabilitációs kezelés részeként, majd dentálhigiénés kezelések folytak, és a felperes károsodott fogai miatt rögzítő sint kapott, emellett gnathológiai kezelésre szorult. 2009. év elején indult orthodontiai ellátása, az első 2-3 hónapban előkészítő beavatkozásokkal (becsiszolás) elfogadható rágófunkciót alakítottak ki, ezután május hónapban került fel a felső állcsontra a rögzített fogszabályozó készülék transpalatinális ívvel kombinálva. A korábbi – bal felső kismetsző helyén lévő – implantátumra épített pótfog koronáját is felhelyezték, mely egy második ívvel lett összekötve. Utóbbival körülbelül 14 hónap után, 2010. július 2-án sikerült az implantátumot kimozdítani és eltávolítani az állcsont jelentősebb csonthiánya, roncsolása nélkül, a visszamaradt sebüreget csontpótló anyaggal töltötték fel. A rehabilitációs fogszabályozó kezeléssel párhuzamosan logopédiai kezelés is folyt. Ezek egy részét a mai napig aktívan végzi.

A további fogszabályozó kezelés közben a 14-es és 24-es fogakat eltávolították, az alsó fogsorra is rögzített fogszabályozó készüléket kapott és a felső frontfogak régióját fokozatosan sikerült distalizálni az eltávolított fogak helyére. Ezt követően gumihúzások segítségével a maximális fogérintkezést sikerült elérni, amikor is a felperes állkapocs-ízületi panaszai egyértelműen kezdtek megszűnni. 2011. év nyarán gnathológiai és fizioterápiás kiegészítéssel támogatták rehabilitációját. A harapási probléma rendeződésével egyidejűleg a fogak helyreállt érintkezésével és az így kialakult stabil állapotjavulással az ízületi és izomtünetek is rendeződtek, megszűnt szájnyitási korlátozottsága. Miután sikerült visszaállítani a szem- és metszőfog vezetőpályákat, a fogszabályozó készüléket 2012 februárjában távolították el.

Az ítélet tábla álláspontja szerint mindezek a bizonyítékok kellőképpen alátámasztják azt, hogy a felperesnek a rehabilitációs kezelésekkal olyan fájdalmai és egyéb, a mindennapi élettevékenységeit befolyásoló, korlátozó problémái alakultak ki, melyekkel ezek fennálltaig, vagyis 2011 nyaráig a szakképesítésének megfelelő munkáját ellátni nem tudta, illetve csak nagy erőmegtérítés árán tudott volna – esetlegesen – hosszabb időtartamú munkát vállalni. A töretlen bírói gyakorlat szerint egyébként sem vehető figyelembe az a kereset, jövedelem, amelyet a sérelmet szenvedett fél rendkívüli munkateljesítménnyel ér el (hasonlóan: eBDT2011. 2533. számú döntés). Munkakörének változása és napi munkaidejének – mindezekkel jövedelmének – csökkenése tehát az alperes hibás teljesítésével okozati összefüggésben áll és az adott helyzetben nem lett volna elkerülhető.

A kieső jövedelem számításánál az ítéltábla a felperes által csatolt 2007. és 2011. márciusi bérjegyzéket vette alapul. Ezek alapján a havi jövedelemkiesés 21.575,- forint (nettó 60.350,- forint és a nettó 38.775,- forint különbözete). Ennek a megjelölt 41 hónapra eső összege 884.575,- forint, melynek megfizetésére az I. rendű alperes köteles az Eütv. 244. §-a folytán irányadó Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése és 348. § (1) bekezdése alapján.

Utazási költségek

A felperes igényelte a kezelésekkal, valamint a helyreállító beavatkozásokkal felmerült utazási költségeinek megtérítését is 490.000,- forint összegben. A Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére azonban nem bizonyította ezek felmerültét és összegét, továbbá azt sem, hogy az utazások kifejezetten a helyreállító kezelésekkal összefüggésben merültek fel. Kétséget kizáró bizonyítás hiányában a követelést az ítéltábla sem találta megalapozottnak, különös tekintettel arra, hogy kezeléseinek helyszínére költözött.

Gyógyszerköltség

Az elsőfokú bíróság – a keresetben foglaltak szerint – ezen a címen 40.000,- forintot állapított meg, mely fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

Speciális étrend

A felperes keresetében e körben összesen 260.000,- forint megtérítését kérte, melyből az elsőfokú bíróság 240.000,- forintos követelést talált alaposnak.

A marasztaló rendelkezés ellen az I. és III. rendű alperesek részéről érkezett fellebbezés azon indokkal, hogy mivel a felperes pépes ételeket evett, az egyéb ételekkel kapcsolatosan költségmegtakarítása jelentkezett.

Az ítéltábla nem osztotta az I. és III. rendű alperesek érvelését, egyetértett az elsőfokú bíróság által megállapított kárösszeggel, azonban szükségesnek tartja az arra vonatkozó jogi indokolás részletes kifejtését. A felperes az érvényesített igénnyel összefüggésben ugyan számlákat nem csatolt, azonban a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként – a szakértői véleményekből, a rendelkezésre álló egyéb okiratokból – egyértelmű, a felperes állapota olyan stádiumba jutott, hogy huzamosabb ideig, megközelítőleg 4 évig nem volt képes a hagyományos táplálkozásra, ezért speciális étrendre, étrend-kiegészítőkre, tápszerek, pépes ételek fogyasztására kényszerült. A speciális étrend pedig – ahogy az köztudomású – többletkiadással jár.

A Ptk. 359. § (1) bekezdése lehetőséget ad arra, ha a kár mértéke – akár csak részben – pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezze, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

Az elvi kiindulási alap az, hogy a felelős személytől a károsultnak teljes vagyoni elégtételt kell kapnia. Csupán azért, mert a károsult kárát pontosan nem lehet kiszámítani, nem kerülhet olyan helyzetbe, hogy jóvátétel nélkül maradjon, egyidejűleg a károkozó sem élvezhet ilyen alapon egyoldalú előnyt. Az általános kártérítésre vonatkozó anyagi jogi szabályok alkalmazására tehát akkor kerülhet sor, ha a kár bekövetkezte biztos, de mértéke bizonytalan. Mivel a bizonyítási eljárás során egyértelműen megállapíthatóvá vált, hogy a felperesnek kialakult egészségi állapotánál fogva (szájnyitási korlátozottság, rágási nehézségek) hosszabb időszakon keresztül a speciális étrenddel összefüggésben többletköltsége merült fel, amelynek mértéke bizonytalan, és a felperestől nem várható el, hogy ezt összecszerően igazolja, a bíróság az általános kártérítés szabályait alkalmazta. Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése e körben okszerű, a megítélt összeg reális, arányos, figyelemmel arra is, hogy a helyreállító kezelések elhúzódása miatt a felperes rendkívüli állapota évekig fennállt (szakértői vélemény 19. oldal, 22. oldal, 24. oldal). Az ezzel összefüggő fellebbezés tehát alaptalan.

Helyreállító kezelés

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemnek megfelelően ezzel összefüggésben 2.553.000,- forint megfizetésére kötelezte az alpereseket. Az I. és III. rendű alperesek csatlakozó fellebbezésükben 1.000.000,- forintra kérték az ezen a címen megítélt kártérítés leszállítását.

A felperesnek a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint e követeléssel összefüggésben az eljárás során azt kellett bizonyítania, hogy az általa kimunkált tételek adekvát beavatkozások voltak, melyek hozzájárultak a jelenlegi végleges állapot eléréséhez. Ebben a körben számlát csatolt a **(H)** Kft. fogorvosi szakvizsgálatáról 3.000,- forintos összegben, a **...(K)** Állcsont Ortopédiai és Fogszabályozási Osztály ellátásáról 23.000,- forint összegben, a **(G)** Kft. státuszfelvételéről és konzultációs díjáról 7.000,- forintban, a **(L)** Kft. által CT- és röntgenfelvételek készítésével felmerült, összesen 70.000,- forintról, a **(M)** Kft. ellátása kapcsán 18.000,- forintról, **(orvos 4 neve)** által végzett csontpótlás 40.000,- forintos díjáról. Az eljárás során tanúként került meghallgatásra **(orvos 3 neve)**, aki vallomásaiban, továbbá a bizonyítékokhoz csatolt nyilatkozatában a helyreállító rehabilitációs kezelés összegét először hozzávetőlegesen 800.000,- forintban határozta meg, utóbb ezt 1.090.000,- forintra módosította, melyet az I. és III. rendű alperesek fellebbezésükben nem vitattak. A tételek kapcsán tehát mindösszesen 1.251.000,- forint kiadás igazolt, mely kezelések adekvát jellegét a szakvélemény alátámasztotta, így az ítéletábra a helyreállító kezelésekkkel összefüggésben ezt az összeget találta megalapozottnak.

Szájsebészeti beavatkozás

Az elsőfokú bíróság a felperes által ténylegesen kifizetett 171.000,- forint megtérítésére irányuló követelést alaposnak ítélte, marasztaló rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

Nem vagyoni kár

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár megtérítése iránti felperesi követelésből 4.000.000,- forintot tartott megalapozottnak. A marasztalási összeg mérséklésére az I. és III. rendű alperes, valamint az I. rendű alperesi beavatkozó, míg a kereset szerinti mértékre történő felemelés érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Immateriális károk bekövetkezte esetén a pénzbeli kártérítésnek az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért megközelítőleg egyenértékű más nemű előnyt nyújt (34/1992. (VI. 01.) AB határozat). Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménnyel összefüggő jövőbeli helyzetét, azaz a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát, időtartamát kell figyelembe venni. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül a hasonló következményekkel járó korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat sem (eBDT2010. 2296. számú eseti döntés).

A felperesnél a beavatkozások 22 éves korban kezdődtek, melyek a helyreállító kezelésekkal – 7 évig elhúzódtak. Ezek ebben az időszakban meggátolták őt abban, hogy egy átlagos fiatal nő életét élje, aki általában éppen húszas éveiben kerül abba a helyzetbe, hogy olyan tartós párkapcsolatot alakítson ki, amely a későbbiekben megalapozza a családalapítást. Az ilyenidős nőknél különösen fontos szerepet kap emiatt a külső, különösen az arc. A pályaválasztás, a szakmai munka kezdete is ekkorra esik, vagyis az ember életében ez az egyik legtermékenyebb, legmeghatározóbb időszak, amelyben körvonalazódik, megalapozást nyer további pályafutása. Mindezen lehetőségek a felperesnél lényegében háttérbe szorultak az I. rendű alperesi kezelés kapcsán kialakult állapota és a helyreállító beavatkozások következtében, szakmai aktivitása és karrierlehetősége is emiatt nyilvánvalóan csökkent. Nyomatékosan értékelte az ítéletábra az elszenvedett fájdalmakat, a

felperes arcának hosszabb időszakban fennállott torzulását, a mindennapi életben való gátoltságot, továbbá hogy időközben a felperes bal felső nagy metszőfoga elhalt, elszíneződött. Figyelembe vette ugyanakkor azt is, hogy jelenlegi kialakult állapotában változás már nem várható, és bár a helyreállító kezelés annyiban volt eredményes, hogy azzal lényegében a felperes fogszabályozás előtti kiindulási állapotát sikerült helyreállítani, az általa kívánt és a fogszabályozással célzott azonban nem. Mindezek alapján – a jelenlegi értékviszonyok között – a 4.000.000,- forint összegű nem vagyoni kártérítés arányos és egyben elegendő a felperest ért hátrányok ellensúlyozására, tekintetbe véve a kialakult bírói gyakorlatot is.

A felperes fellebbezésében a nem vagyoni kártérítés után 2006. március 29-étől igényelt késedelmi kamatot. A Ptk. 360. § (1) bekezdéséből következően alapesetben kamat a károsodás bekövetkeztétől jár. A késedelmi kamattal növelt, káreseménykori értékviszonyoknak megfelelő nem vagyoni kártérítés azonban nem hozza feltétlenül abba a helyzetbe a károsultat, amilyenben a károsodás bekövetkezte előtt volt, ezért az ítélkezési gyakorlat – reparációs célból – lehetőséget teremt arra, hogyha a károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyok között olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a káreseménykori kártérítés a reparációs célt nem szolgálja megfelelően, a bíróság az időközben bekövetkezett változásokat kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti sajátos cél kielégítését szolgáló nem vagyoni kártérítés összegét. Jelen esetben az eltelt hosszú időszakra tekintettel e lehetőség szerinti kártérítés volt indokolt. Ilyen esetben késedelmi kamat nem jár, csak nemteljesítés esetén, a jövőre nézve. Mivel az ítélet tábla a jogvita elbírálásakor ár- és értékviszonyok alapján döntött a nem vagyoni kártérítésről, mellőzte az ehhez kapcsolódó késedelmi kamatról szóló rendelkezést.

A felperes 2006. március 29-től igényelt késedelmi kamatot a vagyoni károk után is. A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A perben kárként érvényesített kiadások azonban a felperes állapotának és helyreállító kezeléseinek folytán folyamatosan, jórészt az utóbbi években merültek fel, ezért az ítélet tábla súlyozottan középátlagos időponttól határozta meg a vagyoni kártérítési összegek után a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2011. szeptember 1. napjában.

Az I. és III. rendű alperesek fellebbezésükben azt is sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság jogerős részítéletével az I. rendű alperes terhére megállapított 514.000,- forint marasztalási összeget a jelen ítélet szerintibe nem számította be. Álláspontjuk azonban téves. A jogerős részítélet megállapította az I. rendű alperes vonatkozásában a Ptk. 305. § (1) bekezdés alapján a hibás teljesítés tényét, ebből következően a Ptk. 320. § (1) bekezdés és 319. § (3) bekezdés alkalmazásával elszámolt a felek között és a felperes által kifizetett munkadíj visszafizetésére kötelezte az I. rendű alperest. Jelen per tárgya viszont már a felperest ért egyéb, következménykárok megtérítése. Így másodfokú eljárás tárgyát képező elsőfokú ítélet nem érinti és nem is érintheti a kifogásolt összeget, amiről korábban jogerős döntés született. Az itt érvényesített károk más jellegűek, következésképpen nincs szó az I. rendű alperesi munkadíj kétszeres visszafizetésének kötelezettségéről.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a rendelkező részben foglaltak szerint újrászövegezte.

A részbeni megváltoztatás körében az I. rendű alperes marasztalását felemelte, míg a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet teljes egészében elutasította. A módosítás folytán a 12.107.068,- forintos pertárgyértéket alapul véve az elsőfokú eljárásban a felperes pernyertessége 56%-os az I. rendű alperessel szemben, ezért az I. rendű alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében ennek arányában a különbözeti összeget alapul véve köteles a felperes jogi

képviselével összefüggésben felmerült elsőfokú eljárási költség viselésére, melyet az ítélet tábla a kifejtett munka figyelembevételével határozott meg 100.000,- forintban (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdés).

A II. rendű alperessel szemben a felperes 100%-ban pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányos elsőfokú perköltség megfizetésére. Ugyancsak köteles a II. rendű alperest támogató beavatkozó költségeinek viselésére (Pp. 83. § (1) bekezdés), melyet az ítélet tábla mérlegeléssel határozott meg.

Az alaposnak bizonyult kereseti kérelmek pertárgyértékéhez igazodó, a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére az I. rendű alperes köteles – külön felhívásra – az államnak a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján, míg az elutasított követelésrészek kapcsán felmerült illeték ugyanezen rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam terhén marad.

A pernyertességi-pervesztességi arányoknak megfelelően (Pp. 81. § (1) bekezdés) döntött az ítélet tábla az állam által az elsőfokú eljárásban előlegezett szakértői költségek viseléséről is, tekintetbe véve a felperes személyes költségmentességét (Pp. 84. § (1) bekezdés b) pontja).

A fellebbezési szakban a felperes a marasztalási összeget 4.879.068,- forinttal kérte felemelni oly módon, hogy a bíróság az alpereseket egyetemlegesen marasztalja a teljes összegben. Az I. rendű alperes fellebbezési pertárgyértéke 3.793.000,- forint 80%-a az elsőfokú bíróság által alkalmazott kármegosztás következtében, vagyis 3.034.400,- forint, ugyanezt 20%-ban figyelembe véve a II. rendű alperes fellebbezési értéke 1.402.940,- forint. A részbeni megváltoztatásra tekintettel – a fellebbezési értékek alapján – a felperes I. rendű alperessel szembeni másodfokú eljárásbeli pernyertessége megközelítőleg 43%-os, míg a II. rendű alperessel szemben teljes egészében pervesztes. Ennek megfelelően – a kifejtett jogi képviselői tevékenység alapján – a felperes a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint az I. rendű alperesnek 50.000,- forint, a II. rendű alperesnek 150.000,- forint másodfokú eljárási költség megfizetésére köteles. A II. rendű alperesnek járó díjban szerepel az általa a fellebbezési eljárásban előlegezett szakértői díj is 84.125,- forintos összegben.

Az I. rendű alperesi beavatkozó 3.000.000,- forint fellebbezési értékre előterjesztett fellebbezése ugyancsak alaptalannak bizonyult, ezért köteles a felperesnek a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint másodfokú eljárási költséget fizetni a kifejtett ügyvédi tevékenység alapján (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdés) azzal, hogy az csupán az ezzel felmerült költségtöbbletet takarja (Pp. 83. § (1) bekezdés).

A II. rendű beavatkozó is pernyertes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján meghatározott költségtérítésre jogosult, melyet az ítélet tábla mérlegeléssel a másodfokú eljárásra 30.000,- forintban határozott meg.

A teljes (össz) fellebbezési érték figyelembevételével az I. rendű alperes köteles megfizetni 170.400,- forint le nem rótt illetéket – külön felhívásra – az államnak a már hivatkozott jogszabályhelyek alapján, melyből 99.600,- forint csatlakozó fellebbezési (2.491.000,- forinthez kapcsolódó), míg 70.800,- forint fellebbezési eljárási illeték (884.575,- forinthez kapcsolódó). A felperes személyes költségmentessége folytán a további le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad. Ebből a II. rendű alperessel szembeni 1.402.940,- forintot érintő fellebbezéshez 112.200,- forint fellebbezési eljárási illeték, míg az I. rendű alpereshez kapcsolódóan 52.100,- forint csatlakozó fellebbezési (1.302.000,- forint követelés alapján), 258.900,- forint pedig fellebbezési eljárási illeték (3.235.893,- forint után).

Az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezése kapcsán az ítélet tábla az illetékfizetésről csupán annak visszatérítési jogosultsága tekintetében rendelkezett, miután az eredménytelenül fellebbező beavatkozó a fellebbezési eljárási illetéket lerótt (1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 94. § (1) bekezdés).

S z e g e d, 2015. év április hó 10. napján.

Dr. Kiss Gabriella s.k. . Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.. Bálint Attila s.k.
a tanács elnöke előadó bíró táblabíró